

פרו ורבו – קריאה מדרשית בספר בראשית

Pru u'Rvu – An Aggadic reading in Genesis

1. Rabbi Eliezer said: “He who does not engage in propagation of the race is as though he sheds blood”, for it is written: ‘*He who spills human blood shall have his own blood spilled by man*’, and this is immediately followed by the verse, ‘*Now be fruitful and multiply, swarm all over the earth and become populous on it*’ (Genesis 9:6-7).

Rabbi Yaakov said (ibid): “It is as though he has diminished the Divine Image”, since it is said, ‘For God made man with His own image’, and this is immediately followed by the verse: “Now be fruitful and multiply, swarm all over the earth and become populous on it” (Genesis 9:6-7).

Ben Azai said that anyone who does not engage in procreation, “it is as though he has shed blood and diminished the Divine Image.” “The rabbis said to Ben Azai: Some preach well and act well, others act well but do not preach well; you, however, preach well but do not act well! Ben Azzai replied: What can I do, seeing as my soul is in love with the Torah? The world can be carried on by others.”

1. רבי אליעזר אומר כל מי שאין עוסק בפריה ורביה כאילו שופך דמים שנאמר (בראשית ט) שופך דם האדם באדם דמו ישפך וכתיב בתריה ואתם פרו ורבו רבי יעקב אומר כאילו ממעט הדמות שנאמר (בראשית ט) כי בצלם אלהים עשה את האדם וכתיב בתריה ואתם פרו ורבו בן עזאי אומר כאילו שופך דמים וממעט הדמות שנאמר ואתם פרו ורבו אמרו לו לכן עזאי יש נאה דורש ונאה מקיים נאה דורש ואתה נאה דורש ואין נאה מקיים אמר להן בן עזאי ומה אעשה שנפשי חשקה בתורה אפשר לעולם שיתקיים על ידי אחרים (תלמוד בבלי, יבמות, דף סג, עמוד ב)

2. 1. And He called to Moses, and the Lord spoke to him from the Tent of Meeting, saying,

2. א. וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו
מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר:

And He called to Moses: Every [time God communicated with Moses, whether it was represented by the expression] וַיְדַבֵּר, “And He spoke,” or וַיֹּאמֶר, “and He said,” or וַיִּצַו, “and He commanded,” it was always preceded by [God] calling [to Moses by name] (Torath Kohanim 1:2-3). [קְרִיאָה] is an expression of affection, the [same] expression employed by the ministering angels [when addressing each other], as it says, “And one called (וַיִּקְרָא) to the other...” (Isa. 6:3).

ויקרא אל משה: לכל דברות ולכל אמירות ולכל צוויים קדמה קריאה, לשון חבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה,

And He called to Moses: *The [Divine] voice emanated and reached Moses' ears, while all [the rest] of Israel did not hear it. One might think that for each new section [representing a new topic], there was also [such] a call. Scripture, therefore, states, "and [the Lord] spoke (וַיִּדְבֵר) [to him]," [denoting that] only for speech, [i.e., when God "spoke" to Moses, or "said" to him, or "commanded" him,] was there a call, but not at the subsections. [For when these expressions are employed, they demarcate the beginning of major sections, i.e., when God first called to Moses and then proceeded with the prophecy at hand, unlike the beginning of each separate subsection, when God simply continued His communication to Moses without "calling" him anew. Now, if each subsection in the Torah does not represent a new beckoning from God to Moses, ushering in a new prophecy, then] what is the purpose of these subsections? To give Moses a pause, to contemplate between one passage and the next, and between one subject and another. [And if this pause for contemplation was given to the great Moses when being taught by God, then] how much more [necessary is it] for an ordinary man learning [Torah] from another ordinary man [to be allowed pauses between sections and subjects, to carefully contemplate and understand the material being learned]. — [Torath Kohanim 1:3]*

ויקרא אל משה: הקול הולך ומגיע לאזניו, וכל ישראל לא שומעין. יכול אף להפסקות היתה קריאה, תלמוד לומר וידבר, לדבור היתה קריאה, ולא להפסקות. ומה היו הפסקות משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין, קל וחומר להדיט הלומד מן ההדיט:

3. These are the generations of Noah, Noah was a righteous man he was perfect in his generations; Noah walked with God

3. אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים הָיָה בְּדִרְתּוֹ אֶת הָאֱלֹהִים הַתְּהֵלֵךְ נֹחַ:

These are the generations of Noah—Noah was a righteous man: *Since Scripture mentions him, it tells his praise, as it is said (Prov. 10:7): "The mention of a righteous man is for a blessing." - [Pesikta Rabbathi 12]. Another explanation [for why the names of the children are not mentioned immediately following "These are the generations of Noah"]: To teach you that the main generations [progeny] of the righteous are good deeds. — [Mid. Tan. Noah 2]*
in his generations: *Some of our Sages interpret it [the word בְּדִרְתּוֹ] favorably: How much more so if he had lived in a generation of righteous people, he would have been even more righteous. Others interpret it derogatorily: In comparison with his generation he was righteous, but if he had been in Abraham's generation, he would not have been considered of any importance. — [Sanh. 108a, Gen. Rabbah 30:9, Tan. Noah 5]*

אלה תולדות נח נח איש צדיק: הואיל והזכירו ספר בשבחו, שנאמר (משלי י ז) זכר צדיק לברכה. דבר אחר ללמדך, שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים:

בדורותיו: יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום:

4. "אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים הַתְּהֵלֵךְ נֹחַ" ג' פעמים בפסוק למה, זה אחד משלשה שראו ג' עולמות נח, ודניאל, ואיוב. נח ראה עולם בישובו וראהו בחרבנו וחזר וראה בישובו, דניאל ראה בנין בית ראשון וראהו חרב וחזר וראה בנין בית שני, איוב ראה בנין ביתו וחרבנו וחזר וראה בישוב ביתו. (מדרש תנחומא פרשת נח סימן ה)

5. (ו) וְנֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמְבּוּל הָיָה מֵיִם עַל הָאָרֶץ: (ז) וַיָּבֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ אֶל הַתֵּבָה מִפְּנֵי מִי הַמְבּוּל:

(ז) נח ובניו - האנשים לבד והנשים לבד, לפי שנאסרו בתשמיש המטה, מפני שהעולם היה שרוי בצער: מפני מי המבול - אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבא המבול ולא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים:

5. 6 And Noah was six hundred years old when the flood of waters was upon the earth. **7** And Noah went in, and his sons, and his wife, and his sons' wives with him, into the ark, because of the waters of the flood.

And Noah...and his sons: *The men separately and the women separately, because they were prohibited from engaging in marital relations since the world was steeped in pain. — [Tan. 11]*

because of the flood waters: *Noah, too, was of those who had little faith, believing and not believing that the Flood would come, and he did not enter the ark until the waters forced him to do so. — [Gen. Rabbah 32:6]*

6. (טו) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר: (טז) יֵצֵא מִן הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וּנְשֵׁי בָנֶיךָ אִתְּךָ: (יז) כָּל הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּךָ מִכָּל בֶּשָׂר בְּעוֹף יְבִבְהֵמָה וּבְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ הוֹצֵא אִתְּךָ וְשָׂרְצוֹ בְּאָרֶץ וּפְרוֹ וְרִבּוֹ עַל הָאָרֶץ: (יח) וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ: (יט) כָּל הַחַיָּה כָּל הָרֶמֶשׂ וְכָל הָעוֹף כָּל רוֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ לְמִשְׁפַּחְתֵיהֶם יֵצְאוּ מִן הַתֵּבָה: (בראשית פרק ח')

6. 15 And God spoke unto Noah, saying: **16** 'Go forth from the ark, thou, and thy wife, and thy sons, and thy sons' wives with thee. **17** Bring forth with thee every living thing that is with thee of all flesh, both fowl, and cattle, and every creeping thing that creepeth upon the earth; that they may swarm in the earth, and be fruitful, and multiply upon the earth.' **18** And Noah went forth, and his sons, and his wife, and his sons' wives with him; **19** every beast, every creeping thing, and every fowl, whatsoever moveth upon the earth, after their families; went forth out of the ark.